93 9. júní. með þjónustusamlega tjá yður, herra amtmaður, hið eptirfylgjanda til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda.

Sýslumaðurinn hefir byggt neitun sína á því, að ágreiningur er orðinn um það, hvort Jóh. kandídat Halldórsson búi á lóð Akureyrarkaupstaðar, eða Hrafnagilshrepps, og að amtið hafi ákveðið, að hann skuli álítast sem búsettur á Akureyri, þangað til þessi spurning er útkljáð. En með því að 1. gr. opins brjefs frá 2. apríl 1841 skipar, að öll sveitargjöld, sem annaðhvort eru beinlínis tiltekin í lögum eða ákveðin í niðurjöfnun, sem á þeim er byggð, megi takast tögtaki, og þar sem taka skal samkvæmt 2. gr. opna brjefsins skírum orðum fram í lögtaksskipuninni, að lögtakið sje gjört á ábyrgð þess sem um það biður, og með því enn fremur 5. gr. ákveður, að ef sá sem fyrir lögtaki hefir orðið, hafi nokkur mótmæli gegn kröfunni, eigi hann rjett á að lögsækja lögtakskrefjanda til tilhlýðilegra skaðabóta, — fæ jeg ekki sjeð, að sýslumaður hafi rjett fyrir sjer í því, að neita um lögtaksskipun, ef hreppsnefndin heldur beiðni sinni þar um, eptir að henni hefir verið bent á ágreining þann, sem á sjer stað um það, hvort skuldin sje rjett, og þá skaðabótaábyrgð, sem nefndin, ef til vill, getur bakað sjer með því að heimta, að lögtakið samt fari fram.

94 9. júní. — *Brjef* landshöfðingja *til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um* skaðabœtur handa vesturförum. — Með brjefi yðar, herra amtmaður, frá 27. febr. þ. á. hefi jeg meðtekið ítarlegar skýrslur viðvíkjandi kröfum verzlunarstjóra Eggerts Laxdals, um skaðabœtur handa vesturförum nokkrum, er 12. júlí 1878 fluttust frá Akureyri, eptir að hafa beðið þar frá 29. júní s. á. eptir gufuskipi því, er átti að sœkja þá. Af skýrslum þessum sjest, að vesturfarar höfðu engan skriflegan samning gjört við hlutaðeigandi útflutningsstjóra, eða umboðsmann hans, áður en flutningurinn fór fram 12. júlí þ. á., og er ekkert komið fram, sem veikir framburð hlutaðeiganda útflutningsstjóra um það, að hann, þegar hann munnlega samdi við þá um flutninginn og meðtók af þeim innskriptargjöld, ekki hafi tiltekið neinn vissan dag, er flutningsskipið ætti að koma, en að eins lofað því í 11. eða 12. viku sumars, eða frá 12.—20. júlí, ef ís ekki hamlaði því eða önnur forföll, þau er flutningsfjelaginu væru ósjálfráð. Hinn 16. júní tilkynti útflutningastjórinn vesturförunum, að skipið myndi koma 29. júní, en þegar hann 1. júlí fjekk vitneskju um, að skipið hefði orðið fyrir slysi, er hamlaði því frá að koma, og tilkynnti útförunum þetta, afrjeðu þeir sjálfir að bíða eptir skipinu, og þegar skipið loksins kom 14 dögum síðar, keyptu þeir þrátt fyrir það, að þeim var neitað um borgun á skaðabótum fyrir töf þá, er orðið hafði, allir farbrjef með því.

Eptir því, sem þannig hefir komið fram, verð jeg að vera yður, herra amtmaður, og bœjarfógetanum á Akureyri samdóma um, að hlutaðeigandi útflutningsfjelag hafi ekki brotið svo á móti skuldbindingum þeim, er það eða umboðsmenn þess höfðu tekizt á hendur gagnvart hlutaðeigandi vesturförum, að nœgileg heimild sje til þess að úrskurða þeim skaðabœtur. Hið eina, sem vesturfararnir hefðu getað krafizt, virðist að hafa verið endurgjald á innskriptargjaldi því, er þeir höfðu borgað, ef þeir þá um leið hefðu hætt við ferðina. En þegar þeir sjálfir tóku það ráð að bíða eptir flutningsskipinu og síðan bœta upp innskríptargjald sitt með því, sem vantaði af fargjaldinu, án þess að draga nokkuð frá fyrir biðina, er þeir höfðu orðið fyrir, virðast þeir þarmeð sjálfir að hafa kvittað fjelagið fyrir öllum skaðabótakröfum. Hinn munnlegi samningur um flutninginn virðist ekki að hafa verið öðruvísi en, að fjelagið hefði verið laust allra mála með því að borga

innskriptargjaldið aptur, og vesturfararnir verða sjálfir að bera afleiðingarnar af því, að þeir kusu heldur að fara, en að slíta samningi sínum við fjelagið. **94** 9. júní.

Þetta er tjáð yður, herra amtmaður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda.

— *Brjef* landshöfðingja *til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu um* þóknun handa þjóðjarðarlandseta. — Þó jeg verði að álíta það skyldu ábúanda á jörðum þeim, þar sem nokkuð hætt er við skriðum, að hreinsa burt svo fljótt sem auðið er skriður þær, er falla kynnu á tún þeirra og engjar, vil jeg samkvæmt tillögum yðar, herra amtmaður, í brjefi frá 27. febr. þ. á. hjer með veita bóndanum Helga Þorsteinssyni í Rugludal 10 kr. þóknun fyrir röggsemd þá, er hann sýndi sumarið 1876 í því að hreinsa burt skriðu þá, er fjell á tún nefndrar jarðar, og má greiða honum þóknun þessa úr umboðssjóði. **95** 12. júní.

Þetta er tjáð yður, herra amtmaður, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda.

— *Brjef* landshöfðingja *til prestsins á Hólmum um* lán gegn veði í fasteign. — Þjer hafið herra prestur farið þess á leit, að jeg vildi styðja að því, að barnaskólanefndinni í Reyðarfjarðarhreppi verði leyft að lána út 1400 kr. gegn 6% vöxtum og fasteignarveði. **96** 12. júní.

Fyrir því vil jeg ekki undir höfuð leggjast að tjá yður að samkvæmt 1. grein tilsk. 27. maí 1859 verður engum leyft að lána út fje gegn veði í fasteign og hærri ársvöxtum en 4 af hundraði. Síðan hefir raunar með tilsk. 5. jan. 1874 verið ákveðið að veita megi sparisjóðum undanþágu frá þessari ákvörðun, en öðrum stofnunum eða einstökum mönnum verður slík undanþága ekki veitt.

Brjef landshöfðingja *til amtmannsins yfir norður og austur umdæminu um* fjárveitingarvald sýslunefndar. — Á fundi árið 1877 ákvað sýslunefnd Eyfirðinga að greiða úr sýslusjóði Skapta ritstjóra Jósepssyni 132 kr. 60 a., sem kostnað við för hans suður á Þingvöll 1876, til þess að taka af hendi Eyfirðinga þátt í almennum fundi, er boðaður hafði verið út af fjárkláðanum á suðurlandi. Þegar veturinn þar á eptir gjörðabók sýslunefndarinnar var rannsökuð af amtsráðinu, gjörði það 14. febrúar f. á. þá athugasemd, að með því 39. gr. sveitastjórnarlaganna gæfi eigi heimild til hinnar umræddu fjárveitingar, væri hún ólögmæt, og yrði upphæð hennar því eigi færð sýslusjóðnum til útgjalda, þó að amtsráðið að öðru leyti álíti sanngjarnt og tilhlýðilegt, að sýslubúar endurgildu viðkomanda ferðakostnað á einhvern annan og betur við eigandi hátt. Eptir að sýslunefndin hefir síðan áfrýað þessum úrskurði hingað, og þjer, herra amtmaður, hafið fyrir hönd amtsráðsins leitt ítarleg rök að honum, vil jeg tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeigöndum, það er nú segir: **97** 13. júní

Það er vitaskuld að 39. gr. tilskipunar um sveitarstjórn frá 4. maí 1872 inniheldur ekki lagaheimild fyrir hinu áminnzta gjaldi, og að gjöld þau, sem eru sýslunni alveg óviðkomandi, verða ekki greidd úr sýslusjóði; en hinsvegar má samkvæmt 42. gr. tilskipunarinnar greiða úr sýslusjóði ekki að eins gjöld þau, sem lagaheimild er fyrir, en